

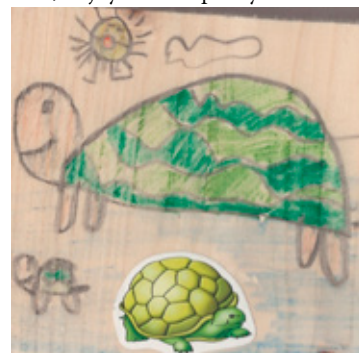
Přednáška o ochraně mořských želv

V pondělí 25. března 2019 k nám do obce Dolního Žandova zavítala mezinárodně uznávaná česká bioložka a ochránka mořských želv Mgr. Hanka Svobodová. Interaktivní přednáška byla koncipována pro žáčky prvního stupně ZŠ, také pro děti z žandovské Mateřské školky a mariánsko-lázeňské Lesní školky.

Každý z nás má nebo měl od dětství svůj sen. Tato odvážná žena je důkazem, že nic není nemožné a s obrovskou vůlí, nutnou dávkou trpělivosti, a ještě více vytrvalosti, to lze... Když se v zemi bez moře rozhodla stát aktivní ochránkyní mořských želv, většina lidí jí tvrdila, že je to nemožné a neproveditelné. Jenže slovo „nemožné“ v dětských očích neexistuje a chce to pořádnou dávku odhodlání a přesvědčení si svůj sen „ubránit“ až do dospělosti... Naučila se indoněsky, aby mohla pomáhat želvám v nejkritičtější oblasti. Nyní organizuje ochranu na třech indonéských ostrovech (Bilang-Bilanganu, Mataze a Derawanu). Jistě si mnohý z nás položí otázku, co je pro ní tím pomyslným „hnačím motorem“? „Když vidím, jak se začne vlnit písek a z něj vylézá stovka malinkých želviček, je to pro mě pokaždé velký zázrak“ popisuje Hanka Svobodová jeden z důvodů, proč se věnuje ochraně právě těchto vymírajících plazů.

Dětičky se na tuto akci těšily a předem si připravily pestrou výstavu na téma želviček: od krásných obrázků, hojných skořápkových želviček pádících z pláže do moře, ovocné talíře jedlých želv až po obry z různých materiálů v životní velikosti. Malí posluchači měli možnost se dozvědět, vidět na fotografiích a diskutovat o tom, jak se dnes žije mořským želvám. Želvy v dospělosti, které dosahují zhruba ve 35 letech, chodí klást vajíčka na místo svého narození. Ale když lidé všechna vajíčka ukradnou, želvy z toho místa jednoho dne zmizí. Na ostrově Borneo, což je nejdůležitější místo v jihovýchodní Asii pro mořské želvy, klesl jejich počet od druhé světové války o 91%. Proto se Mgr. Svobodová rozhodla zaměstnat indonéské ochránáře, kteří v této oblasti aktivně pracují. Mimo to pomáhá jako konzultantka ve více oblastech Indonésie, na Srí Lance a také jinde ve světě. Vytváří příručku a metodiku pro efektivní ochranu mořských želv. V neposlední řadě se věnuje výuce dětí jak v České republice, tak přímo i dětem v Indonésii. Budoucnost patří dětem, a tak se jim Mgr. Svobodová snaží co nejlépe odhalit krásu moře a neobyčejné organismy, které v něm žijí, ale také to, jak jim lze pomoci.

Více se o tomto projektu se můžete dozvědět z prvního dílu seriálu České Televize „Češi zachraňují“, případně na internetových stránkách www.morskezelvy.cz.

Historie Dolního Žandova

Žandovské kyselky 2005-7

Dolní Žandov a jeho okolí je svoji polohou přímo předurčeno k výskytu studených minerálních pramenů – kyselek. Samotný kopec Dyleň, jako zakončení Českého lesa, je ze všech stran obklopen množstvím železitých minerálních, někdy i s vyšším obsahem přírodní radioaktivity.

Vzhledem k tomu, že většina popisů těchto pramenů na internetových stránkách je staršího data, včetně chybějícího fotografického materiálu, chci tímto způsobem ukázat, jaký je současný stav těchto pramenů včetně péče o jejich zachování pro příští generace. Snad právě současný životní styl, včetně dostupnosti balených minerálních vod, vede k tomu, že kyselky nejsou středem našeho zájmu, jak tomu bývalo ještě v polovině minulého století. I přes tento fakt stojí za to zajistit alespoň minimální údržbu a odvodnění, aby nedošlo ke zničení těchto pramenů. Navíc současné hygienické předpisy a následná opatření pro to, aby kyselka byla označena jako pitná by značně finančně zatížila rozpočet obecního úřadu. Proto každý ochutnává nebo pije tyto kyselky na vlastní nebezpečí.

Jak tedy vypadají v současnosti minerální prameny popisované nebo i nepopsané na různých stránkách:

Horní Žandov - minerální pramen MELITA.

Souřadnice GPS (49.59.56.79.N,12.32.36.25.E)

Pokud pojedete z Horního Žandova směrem na Vysokou a odbočíte zhruba 300 m za koncem obce vpravo na Poustku, dojedete po 400 m k velké budově bývalé stáčírny minerálních vod. To je jediný pozůstatek po minerálním prameni, který byl stáčen až do roku 1948. Více je možné se dočíst na www.hamelika.cz

Osada Brtná – minerální pramen Brtenská kyselka I

(50.0.31.87.N,12.31.39.74.E)

Pro toho kdo nebyl dlouho v Brtné je nutno dodat, že by současný stav nepoznal. Původní kyselka (pro domácí U Brandla) vyvěrala ze skruže značně zarostlé drny a vypadala vcelku nevábně. Po rozsáhlých terénních úpravách a vybudování soustavy rybníčků přímo uprostřed osady, upravil majitel pozemků i jímání minerálního pramene do nové podoby. Od návštěvy tohoto pramene trochu odrazuje uzamčená

závora přes silnici s označením EFB. Pro neznalého místních poměrů je tato minerálka nedostupná. Minerálka je dobrá, ze všech třech brtenských pramenů má nejmenší obsah železa.

Osada Brtná – minerální pramen Obecní kyselka

(50.0.31.18.N,12.31.38.9.E)

Pramen lze velmi obtížně najít. Vyvěrá ze skruže o průměru cca 60 cm s výtokem do bažiny. Okolí je značně podmáčené a nevhledné. Je patrné, že ke studni chodí velmi málo návštěvníků a pramen postupně zaniká. Pro případné zájemce lze uvést, že pramen naleznou pokud budou pokračovat od pramene Brtenská I zhruba 50 m a pak málo znatelnou pěšinou v trávě vlevo od cesty zhruba 80 m. Zajímavostí tohoto pramene je, že i přes vyšší obsah železa zůstává v lahvi čistý a jako druhý v pořadí po Rádiovce má nejvyšší přírodní radioaktivitu ze všech pramenů v okolí.

Osada Brtná – Fridrichův pramen u trati

(50.0.44.6.N,12.31.43.19.E)

Kdo ještě neviděl „vařit“ studenou vodu, ať se dojde podívat k této kyselce. Kyselka, jejíž jímání bylo v souvislosti s výstavbou žel. trati v předminulém století posunuto a opatřeno kamennými skružemi, je v současné době v bývalé louce, dnes silně zasažené náletem dřevin. Masivní dřevěné víko, které ještě před pár lety chránilo kyselku proti znečištění někdo „potřeboval“ a v současné době je skruž překryta kusem plechu. Cesta k samotné studni je strastiplná a určité se v deštivém období nevyhnete úspínění rzí. Podle hodnocení odborníků má tento pramen největší obsah volného oxidu uhličitého ze všech pramenů v okolí.

Nejlépe se k prameni dostanete, pokud před viaduktem na cestě do Brtné odbočíte vpravo přes závoru EFB a budete pokračovat pěšinou podél trati zhruba 600 m a pak zvolíte jednu z variant – buď přejdete riskantně žel. trať v nepřehledném úseku a sestoupíte do údolí nebo pokračujete po pěšině do údolí a projdete viaduktem pod trať. Obě varianty jsou dost krkolomné a v závěrečné části připomínají „Krále Šumavy“.